

Statsråd Jan Tore Sanner
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår fil: B16-CL011
Vårt Arkiv: 401
Saksbehandler: Cato Lie

Oslo 16. desember 2016

FFOs krav til statsbudsjettet 2018

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon er paraplyorganisasjon for 83 organisasjoner av funksjonshemmede og kronisk syke, med til sammen mer enn 335 000 medlemmer. FFOs overordnede mål er samfunnsmessig likestilling og deltakelse for funksjonshemmede.

Et av FFOs viktigste arbeidsområder er å gi innspill til de årlige statsbudsjettene. Allerede 14. november 2016 sendte vi over våre tre hovedkrav til regjeringen knyttet til statsbudsjettet for 2018. Disse kravene var utgangspunktet for møtet i Kontaktutvalget med regjeringen 14. desember:

1. FFO ber regjeringen i samarbeid med organisasjonene utarbeide en helhetlig handlingsplan for funksjonshemmede, slik FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter stiller krav om
2. Flere funksjonshemmede i arbeid i kraft av fire-parts samarbeid.
3. Styrking av rammevilkår for funksjonshemmedes organisasjoner, og bevilgninger til utvikling av likemannsordningen og brukermedvirkning.

Vi varslet i møtet at våre innspill til de enkelte fagdepartement ville oversendes senest 16. desember. Vårt viktigste anliggende er at regjeringen i de årlige statsbudsjettene setter av tilstrekkelige bevilgninger på de ulike fagområdene slik at rettighetene til funksjonshemmede og kronisk syke i Norge sikres.

Her følger FFOs konkrete krav knyttet til statsbudsjettet for 2018 på Kommunal- og moderniseringsdepartementets område:

Tilgjengelige bygg for alle

- FFO ber regjeringen sette 2035 som endelig frist for universell utforming av eksisterende bygg, samt legge dette inn i en forpliktende handlingsplan.
- FFO ber regjeringen etablere en ordning med tilpasningstilskudd for offentlige bygg slik at alle offentlige bygg er tilgjengelige innen 2025.
- FFO ber regjeringen sikre at kravene til universell utforming i plan- og bygningsloven og ny teknisk forskrift (TEK 17) ikke forringer boligkvaliteten for funksjonshemmede ytterligere.
- FFO ber regjeringen legge til rette for at alle kommuner i Norge tilbyr sine borgere mulighet for å søke om boligtilpasningstilskudd direkte gjennom Husbanken.
- FFO ber regjeringen kartlegge behovet for etterinnstallering av heis og økning av rammene i tråd med behovet.

Bostøtte for personer med uføretrygd

- FFO ber regjeringen om å heve inntektsgrensen i bostøtten for alle uføretrygdede.
- FFO ber regjeringen sikre at minsteytelsen for ung ufør ikke kommer over inntektsgrensen.
- FFO ber regjeringen heve bostøtten for uføre tilsvarende økning i brutto uføretrygd fra 2015 og prisjustert fram til 2017.

Ressurskrevende tjenester

- FFO ber regjeringen sette ned innslagspunktet for ressurskrevende tjenester til 660 000 kroner.

Tilgjengelige bygg for alle

Handlingsplan for universell utforming

Regjeringen la 29. januar 2016 frem en ny handlingsplan for universell utforming for perioden 2015-2019, med hovedvekt på IKT og velferdsteknologi. FFO ga sine innspill til ny handlingsplan allerede høsten 2013, men disse ble ikke tatt til følge i særlig grad. Det mest alvorlige, slik vi ser det, er at den nye handlingsplanen ikke lenger har en tidfestet visjon. Regjeringen har forlatt sin ambisjon om at Norge skal være universelt utformet innen 2025, og endret visjonen til «et samfunn der alle kan delta». Dette er svært lite forpliktende, og FFO frykter at det vil forsinke arbeidet med et universelt utformet Norge betydelig. Gjeldende handlingsplan konkretiserer svært få nye tiltak og gir i generelt kun en oversikt over eksisterende tiltak.

FFO opplever at arbeidet med universell utforming har fått lavere prioritet på flere viktige samfunnsområder som bygg, bolig og transport de siste årene. Vi hadde forventet at en ny handlingsplan for universell utforming inneholdt konkrete og målrettede tiltak på tvers av sektorene, med øremerkede bevilgninger. Stortinget har tidligere anmodet regjeringen om å legge frem et forslag til fremdriftsplan for å nå visjonen om et universelt utformet samfunn i overskuelig fremtid. Dette haster. FFO ber regjeringen sette 2035¹ som endelig frist for universell utforming av eksisterende bygg, samt legge dette inn i en forpliktende handlingsplan.

Bygg

Universell utforming er ivaretatt i norsk lovgivning, men lovverket gjelder kun for nybygg. Syv år etter at diskriminerings- og tilgjengelighetsloven kom, finnes det fortsatt ingen tidsplan for når eksisterende bygningsmasse skal være tilgjengelig/universelt utformet. FFO har etterlyst dette hvert år siden 2009, og ser seg dessverre nødt til å etterlyse dette også i år. Regjeringen må komme med tydelige prioriteringer og tidsfrister for når ulike typer bygg skal være universelt utformet. Skolebygg må prioriteres, fordi situasjonen er svært alvorlig ved at grunnleggende tilgjengelighet er fraværende på mange skoler. Videre er det dessverre i dag svært mange norske skoler og barnehager med uakseptabelt dårlig innelima. FFO støtter derfor Norges Astma- og Allergi Forbund sitt krav om at det opprettes et femårig kompetansehevingsprogram rettet mot skolenes og kommunenes ressurspersoner der det gis opplæring i praktisk innelimaarbeid på skolen.

Kun 7 prosent av offentlige bygg i norske kommuner har tilgjengelig inngangsparti for rullestolbrukere og 20 prosent er tilgjengelig for personer med nedsatt syn. Heldigvis jobber noen instanser godt på dette området. Avinor og Statsbygg er gode eksempler med sin målsetning om at deres bygg skal være universelt utformet innen 2025. Dette er et eksempler til etterfølgelse. FFO ser behovet for en nasjonal ordning med tilpasningstilskudd for offentlige bygg. For å få forgang i arbeidet, ber vi regjeringen vurdere

¹ *Veien til et universelt samfunn*, FFOs politiske notat, 2016 (vedlagt)

en løsning med delfinansiering, hvor byggeier finansierer eksempelvis 50 prosent av byggkostnaden, tilbyr en rentekompensasjonsordning eller at det utredes muligheter for et skatteinsentiv for private offentlige bygg og boliger ved gjennomføring av tilretteleggingstiltak. FFO ber videre regjeringen etablere en ordning med tilpasningstilskudd fra 2018 for offentlige bygg slik at alle offentlige bygg er tilgjengelige innen 2025.

Bolig

Valgfriheten i boligmarkedet for personer med fysiske funksjonsnedsettelse er begrenset, siden kun ti prosent av den norske boligmassen har en akseptabel tilgjengelighetsstandard. Tilgjengelighetskravene i teknisk forskrift til Plan og bygningsloven (TEK10) har de senere årene bidratt til at antall tilgjengelige boliger har økt, selv om takten har vært lav. Dessverre registrerer vi at forskriften er under sterkt press, til tross for at dokumentasjon viser at kravene påvirker boligprisene i svært liten grad.

Regjeringen har de seneste årene redusert tilgjengelighetskravene i teknisk forskrift på flere områder. Dette vil føre til et mindre inkluderende samfunn. I tillegg foreslås det nå nye forenklinger i TEK 17, som i disse dager er på høring. Flere av disse forslagene vil slå svært uheldig ut for mange av de gruppene vi representerer.

FFO ser med bekymring på at tilskuddet til etablering og tilpasning av bolig økes minimalt i budsjettet for 2017. Vi vet at økningen er for liten i forhold til behovet, fordi mange kommuner ikke tilbyr ordningen til sine borgere i dag. Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig foreslås lagt inn i rammetilskuddet til kommunene fra 2020 i forbindelse med ny oppgavefordeling og kommunereform. FFO har gått mot dette fordi all erfaring tilsier at midlene vil bli brukt til andre formål. FFO mener at hele ordningen bør overføres til Husbanken. En slik ordning vil innebære at kommunen utreder, mens Husbanken vurderer og utbetaler direkte til aktuelle søkere. Det vil sikre nasjonal likhet.

Det foreslås en reduksjon på tilskudd til heis og tilstandsvurdering med ca. 24 mill. kroner i budsjettet for 2017, begrunnet med at antall boligblokker med heis øker. FFO ba i krav til statsbudsjettet for 2017 om at regjeringen kartlegger behovet for innstallering av heis nasjonalt, men dette ble ikke tatt til følge. Vi mener behovet må kartlegges før rammene reduseres og tillater oss å gjenta dette kravet.

Permanent ordning med oppjustert inntektsgrense og bostøtte for alle uføre

Regjeringen foreslår å videreføre kompensasjonsordningen for uførereformen i bostøtten ut 2017 for de som mottok bostøtte og uførepensjon før 2015. En slik ordning er positivt for de som kommer inn under ordningen. Det er samtidig svært krevende økonomisk for alle de som ikke er omfattet av kompensasjonen. Det vises til 4000 uføre bostøttemottakere som ikke får denne skjermingen.

Personer med nedsatt funksjonsevne var også før 2015 overrepresentert blant vanskeligstilte på boligmarkedet². Mange uføre vil være av helt avhengig av bostøtte for å kunne betjene husleie. Å stenge denne gruppen ute fra bostøtten strider også med målsettingen om at flere funksjonshemmede skal kunne eie egen bolig. Kombinasjonen av startlån og bostøtte er den muligheten de med vedvarende lav inntekt har til å kunne kjøpe seg bolig.

Unge uføre har falt helt ut av bostøtteordningen. Om man legger til grunn minsteytelsen for en enslig ung ufør, vil vedkommende ikke lenger ha krav på bostøtte ut fra inntektsgrensen. Inntekten i ny uføretrygdordning er per dato for enslige unge uføre brutto på 269 396 kroner. Det er 17 396 kroner over inntektsgrensen for bostøtte i gruppe 1 og 38 396 kr over inntektsgrensen for bostøtte i gruppe 4³. De

² Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014–2020)

³ Inntektsgrensen for beregning av bostøtte for unge har fire ulike nivå avhengig av hvor søkeren bor.

aller fleste uføre har om lag samme nettoinntekt som før 2015, og dette er derfor en direkte forverring av uføres økonomiske levekår og bosituasjon.

Det er svært uheldig at uførereformen rammer unge uføre spesielt hardt. Det vanskeliggjør muligheten for funksjonshemmede å bosette seg i egen bolig. Mangel på en permanent og forbedret bostøtteordning rammer særlig unge uføre som skal etablere seg i eget hjem og ikke har mottatt bostøtte før 2015 fordi de har bodd hos foreldrene.

Det haster å få på plass en permanent bostøtteordning med hevet inntektsgrense for alle uføretrygdete - uavhengig av om de er varig uføre og mottok bostøtte før eller kun etter 2015. Bostøtten må også heves for alle slik at reduksjon i bostøtten på grunn av økt bruttoinntekt som skyldes økt brutto uføretrygd kompenseres og prisjusteres. Det må spesielt sikres at unge uføre kommer inn under ordningen.

Ressurskrevende tjenester

Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester har økt jevnlig over flere år, og mer enn prisjusteringen. Det betyr at kostnaden ved ordningen øker for kommunene – som allerede bærer hoveddelen av kostnaden. FFO mener dette er en for stor belastning for kommunene, og det kan gå ut over tjenestetilbudet til brukerne i ordningen. Det er den enkeltes rett å selv velge hvor og hvordan man vil bo, og retten til fullverdige tjenester i selvvalgt bolig vil bare kunne realiseres dersom staten overtar en større andel av kostnadene for ressurskrevende tjenester.

FFO viser til at FrP i budsjettinnstillingen for 2013 gikk inn for at staten skal bære mer av kostnaden ved ressurskrevende tjenester, og at partiet har som målsetting at innslagspunktet skal reduseres til 400 000 kroner. Vi ber regjeringen om å redusere innslagspunktet i ordningen til gjennomsnittskostnaden ved en sykehjemsplass, rundt 660 000 kroner.

Anmodning om møte

FFO ber med dette om et møte med politisk ledelse i departementet for å gjennomgå FFOs spesifikke krav til budsjettet for 2018.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

John Berg-Jensen
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

Kopi: Kontaktutvalget med Regjeringen
v/Barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Vedlegg: *Veien til et universet samfunn*, FFO, 2016

Gruppe 1: Oslo; kr 252.000.

Gruppe 2: Bergen, Trondheim, Tromsø, Stavanger og Bærum; kr 246.000.

Gruppe 3: Lørenskog, Asker, Skedsmo, Oppegård, Frogn, Nesodden, Kristiansand, Sola og Sandnes; kr 241.000.

Gruppe 4: Landet for øvrig; kr 231.000.